

Vrt za čebele, čmrlje in metulje (I. del)

Besedilo in foto: spec. Trajče Nikoloski, dipl. inž. agr. in hortikulture

Čudovit naravni travnik, na katerem po večini rastejo marjetice, ivanjščice (*Leucanthemum ircutianum*), njivsko grabljišče (*Knautia arvensis*), navadna orlica (*Aquilegia vulgaris*), klobčasta zvončica (*Campanula glomerata*) in navadni potrošnik (*Cichorium intibus*).

Čebele nas učijo že dolga stoletja. Videti je, da zaman, saj še vedno nismo spoznali, da je brez prave vrednosti vse, kar dosežeš brez truda in dela! Narava je prečudovita stvaritev tega sveta, a je ponekod že precej onesnažena. Podnebje se spreminja, človek pa, žal, ne.

Morda ste kdaj pomislili tudi na to, da bi imeli svoj vrt za čebele, čmrlje in metulje. Vrt, ki bi bil oddaljen od hrupa, avtomobilskih izpuhov in mestnega smoga. Vrt, v katerem bi sadili in vzgajali rastline za svoje čebele, čmrlje, metulje in druge žuželke. Lahko bi rekli – vrt za svojo dušo, v katerem bi našli notranji mir po napornem dnevu ali tednu. O tem sanjam že precej let in si želim, da bi se moje oko lahko spočilo na rastlinski barvni preprogi, stkani iz enoletnic, dvoletnic in trajnic, na pisanih

grmovnicah in drevesih ter da bi poslušal brenčanje čebel in pesem klopotca. Da bi se po vrtu širil prijeten vonj aromatičnih zelišč, ki bi privabljala čebele, čmrlje in metulje. Je sploh še mogoče kaj lepšega?

Čebelar, ki se po pridnosti zgleduje po svojih čebelah, lahko hitro uresniči svoje sanje o čudovitem vrtu. Gojenje rastlin je poleg čebelarjenja ena največjih radosti v življenju. Pri čebelarjih sta ti dve radosti združeni, zato smo čebelarji veseli ljudje. Tako preprosto jih je gojiti, bodisi iz semen (generativno razmnoževanje) ali iz delov rastlin (vegetativno razmnoževanje), če ne gre drugače, jih lahko tudi kupimo. Z veseljem jih opazujemo, kako lezejo iz rastlinskih »pleničk«, kako rastejo in kaj vse nam vračajo za malo ljubeznive nege. Pravijo, da je

za gojenje rastlin potrebna samo ljubezen, ne bi pa si upal trditi, da je vse rastline mogoče vzgojiti samo z ljubeznijo. Velika večina jih ne zahteva več kot to, da jih posadimo v pravo vrtnarsko zemljo in na ustrezno mesto v vrtu, da jim od časa do časa damo malo ljubezni, dovolj vode in nekaj hranil. Rastline so redkokdaj sitne, hitro se navadijo na

Narava ponuja človeku veliko estetskih užitev. Eden izmed njih so tudi čebele na cvetu bodoglavca (*Echinops sphaerocephalus*).

Za čebele, čmrlje in metulje so privlačni cvetovi buče (*Cucurbita pepo*) in vrtnega maka (*Papaver orientale*) – »bučkin sladoled z makovo smetano«.

razmere, ki morda niso popolnoma idealne, pa tudi ne popolnoma nasprotne njihovim potrebam.

Prostorska ureditev vrta

Vsakemu čebelarju priporočam, da najprej naredi zasaditveni načrt in se šele potem loti dela. Tako bo s posebnim veseljem lažje združeval rastline, ki rade rastejo skupaj in jih gojil na svojem vrtu. Lahko se poigravamo z barvami cvetja in listja, oblikami in strukturo ter z vonji. Blede ali živobarvne, krotke ali divje – vsaka rastlina pri zasaditvah vrta spodbuja poseben navdih. Preden se odločite, kaj boste sadili na določenem mestu, se vedno prepričajte, koliko je izpostavljeno soncu, vetru in mrazu. Premislite tudi o lepoti in estetiki vašega vrta, ki vključuje obliko, barvo

in strukturo bodočega nasada ter vrsto in velikost gredice v razmerju do bližnje okolice. Tako danes ločimo kuhinjski zeliščni vrt, vrt z zdravilnimi zelišči, dišeči zeliščni vrt, zeliščni vrt, na katerem gojimo zelišča za naravna barvila, in zeliščni vrt za čebele in metulje. V vrtovih pa ločimo tudi različne lege, ki vplivajo na izdelavo načrta za zasaditev, na primer sončne lege, polsenčne lege, senčne lege in izpostavljene lege.

Zelenjadnice, dišavnice, začimbnice – pravi čebelji vrt

Med posameznimi rastlinami je pogosto težko potegniti ostro ločnico, saj številne izmed njih uporabljamo tako v kuhinji kot v zdravilstvu, hkrati pa so močno dišeča in odlična paša za čebele, čmrlje in metulje. Če želimo, da bodo čebele nabrale kar največ nektarja in peloda, mora biti naš zeliščni vrt na sončni strani, rastline v njem pa posajene v skupinah. Izberemo zavetno lego ali pa vrt pred močnejšim vetrom zavarujemo z latniki, ki jih obsadimo z ovijalkami, kot so robida (*Rubus sp.*), kovačnik (*Lonicera caprifolium*) in bršljan (*Hedera helix*). Dobra zaščita pred vetrom bo tudi ograja iz bršljana in vzhodne črnike (*Nigella damascena*). Tako bršljan kot črnika bosta čebele oskrbovala z nektarjem od pomladi do jeseni.

(nadaljevanje prihodnjič)

Viri:

- Attenborough, D. (1995): Zasebno življenje rastlin. Ljubljana: Cankarjeva založba.
 Brickell, C. (1999): Drevesa, grmovnice in cvetlice. Ljubljana: Mladinska knjiga.
 Bernard, A. (1999): Okrasni vrt. Ljubljana: Kmečki glas.
 Golob, I. (1989): Razmnožujemo okrasne rastline. Kmečki glas.
 Hillier, M. (1993): Vrt v malem. Ljubljana: Mladinska knjiga.
 Osvald, J., Osvald, K. M. (1994): Pridelovanje zelenjave na vrtu. Ljubljana: Kmečki glas.
 Toplak Gale, K., (2002): Zdravilne rastline na Slovenskem. Ljubljana: Mladinska knjiga.
 Škerlj, T., (1987): Zelenjava in zelišča. Ljubljana: Mladinska knjiga.